

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 11. maj 2021 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

8. juni 2021

Alm. del spørgsmål 180

Vil ministeren kommentere UFU alm. del – bilag 52 og 76? Vil ministeren herudover oplyse, hvad ministeren konkret vil gøre ved studerendes problemer med at få information om udenlandsstudier og problemer med at få merit for deres udenlandsstudier?

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

Svar

Jeg vil indledningsvist gerne takke for muligheden for at kommentere på henvendelsen fra Danish Students Abroad (DSA), der gør et stort arbejde for at fremme vilkårene for studerende, der vælger at læse i udlandet. Jeg vil i mit svar komme rundt om de overordnede tematikker, der bringes op i henvendelsen til udvalget.

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
\$dossier_documentnumber\$

Først og fremmest er jeg helt enig i, at dét at opnå internationale erfaringer som en del af et studie er af stor værdi. Et studieophold i udlandet kan bibringe de studerende nye ideer og viden, som de måske ikke ville have fået ellers.

Heldigvis er der gode muligheder for at få international studieerfaring som dansk studerende. Jeg vil særligt fremhæve det nye Erasmus+ program, der sammenlignet med det forrige program giver endnu flere muligheder for et udvekslingsophold både inden for og uden for Europa. Med et budget, der næsten er fordoblet i forhold til forrige programperiode, vil Erasmus+ fremadrettet give flere studerende nye muligheder for udvekslingsophold.

Med de store summer, der investeres i Erasmus+ på EU-niveau – og som Danmark bidrager til via EU-budgettet – finder jeg det naturligt, at programmet i endnu højere grad er omdrejningspunktet for hovedparten af de danske studerendes udlandsophold.

Anerkendelse og merit

Erasmus+ leverer en ramme for og finansiering af udlandsophold for danske studerende på videregående uddannelser, så de kan deltage kvalificeret i uddannelsesforløb ved institutioner i andre europæiske lande og – i stigende grad – også uden for Europa. Studerende er under Erasmus+ sikret en kontrakt mellem deres danske institution og den udenlandske institution, som garanterer kvalitet i forløbet, sikkerhed for finansiering samt adgang til efterfølgende meritring af de uddannelsesaktiviteter, den studerende har gennemført i udlandet.

Fuld anerkendelse af uddannelsesforløb er et centralt element i Erasmus+, og uddannelseselementer, som gennemføres via Erasmus+, skal derfor godkendes og

give merit i den studerendes danske uddannelse. Det vil sige, at et gennemført forløb skal tælle med samme kvalitet og omfang, som hvis det var gennemført ved den danske uddannelsesinstitution.

I praksis kan der dog være visse vanskeligheder med at give 100 % merit for alle forløb gennemført i udlandet under Erasmus+. En undersøgelse, *Analysis of Academic Recognition for Higher Education Students Studying Abroad with the Erasmus+ Programme* fra 2019, baseret på data fra 60.000 mobilitetsophold, viste, at målet om fuld meritering endnu ikke er nået. Det europæiske gennemsnit lå på det tidspunkt på 85 %, og Danmark en smule højere på 86-88 % over årene 2014-2016. Nogle af vanskelighederne ved at indfri målsætningen om meritering er af logistisk karakter, for eksempel at de uddannelseselementer, der er aftalt inden udlandsopholdet, ikke altid kan realiseres på besøgsinstitutionen. En anden årsag er, at studerende i nogle tilfælde ikke selv ønsker at få meriteret deres uddannelsesaktivitet fra udlandet.

Det er op til de enkelte uddannelsesinstitutioner at vurdere, om og hvor meget merit en studerende, der har taget en hel eller dele af en uddannelse i udlandet, kan få i forbindelse med optag på en dansk uddannelse eller som led i en udveksling fra et dansk universitet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Danske unge, der vælger at tage dele af deres uddannelse i udlandet og vender tilbage til det danske uddannelsessystem, skal selvfølgelig have gavn af den viden, de har tillært sig i udlandet. Men det er også vigtigt, at de får det samme faglige niveau som studerende, der har taget hele uddannelsen i Danmark.

Retskrav

Fra 2018 har universitetsuddannelserne været underlagt ledighedsbaseret dimensionering. Det er gjort ud fra et ønske om at skabe bedre sammenhæng mellem de kompetencer, de nyuddannede opnår som led i deres uddannelse, og de kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet. Det betyder, at der er uddannelser, hvor der optages færre kandidater end tidligere og på nogle af disse områder, er der forholdsvis få pladser på kandidatuddannelserne til ansøgere uden en retskravsbachelor. Det har selvfølgelig betydning for ansøgere, der har taget en bachelor i udlandet.

Der er dog fortsat masser af uddannelser med gode jobudsigter, hvor mulighederne for optag for personer med en udenlandsk bachelorgrad er gode – forudsat at de har de nødvendige faglige kompetencer.

I 2018 indgik den tidligere regering en politisk aftale med alle Folketingets daværende partier om mere fleksible universitetsuddannelser, som bl.a. indebar en forlængelse af retskravet til 3 år. Den øgede fleksibilitet betyder, at studerende får mere tid til at vælge, om de ønsker at søge ind på kandidatuddannelsen i forlængelse af deres bacheloruddannelse eller i stedet ønsker et fagligt sporskifte. Det kan på sigt betyde flere pladser på kandidatuddannelserne til ansøgere uden retskrav.

Information om studier i udlandet

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen administrerer hjemmesiden gribverden.dk, hvor unge, der ønsker at studere i udlandet, kan finde information og inspiration. Hjemmesiden er primært finansieret gennem EU netværket Eurodesk, hvilket betyder, at Kommissionen har en række krav til siden. Målsætningen for Eurodesk er at øge bevidstheden blandt alle unge mellem 13 og 30 år, herunder unge uden for det formelle uddannelsessystem, om mobilitetsmuligheder og tilskynde dem til at blive aktive borgere i EU. Hjemmesiden skal derfor også adressere udlandsophold

i mere generel forstand, f.eks. mobilitetsophold, frivilligt arbejde m.v. Det er Uddannelses- og Forskningsministeriets målsætning, at hjemmesiden skal være det væsentligste informations- og interaktionspunkt for studerende og potentielle studerende på videregående uddannelser, der vil søge et studierelevant udlandsophold.

Hjemmesiden og den tilhørende Facebookside skal fungere som samlingspunkt for fortællinger om studierelevante udlandsophold. Hjemmesiden skal være et sted, hvor studerende kan debattere problemstillinger i forhold til udlandsophold og indhente ny viden og inspiration.

Uddannelses- og Forskningsministeriet er bekendt med, at visse informationer på hjemmesiden med fordel kunne opdateres. Da hjemmesiden har et stort indhold, der spreder sig over ikke kun mange lande, men også forskellige sektorer, er dette et stort og fortløbende arbejde. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen vil på den korte bane fortsat opdatere de faktuelle oplysninger om de lande eller ordninger, der er størst interesse for, og på den lange bane vil hjemmesiden blive gennemgående opdateret – både hvad angår indhold og struktur.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har haft et samarbejde med blandt andre DSA om at udarbejde indhold til gribverden.dk. Dette kom i stand, da Studievalg Danmark kontaktede Uddannelses- og Forskningsministeriet med et ønske om at få lagt videoer om at studere i udlandet, der var udarbejdet i samarbejde med bl.a. DSA, op på hjemmesiden.

Studievalg Danmark yder vejledning om valg af videregående uddannelse. Studievalg Danmarks vejledning omfatter det samlede udbud af videregående uddannelser i hele landet, herunder efter- og videreuddannelse for voksne, samt de erhvervs- og karrieremuligheder, som uddannelserne sigter mod.

I forbindelse med den individuelle vejledning er Studievalg Danmark forpligtet til at give et overblik over mulighederne for at tage en uddannelse i udlandet, herunder udlandsstipendieordninger. Vejledning om mulighederne for uddannelse i udlandet udgør således kun en mindre del af Studievalg Danmarks arbejde, og indtrykket er, at de opfylder deres forpligtelse på området. Vejledernes internationale arbejde understøttes af EU netværket Euroguidance, der skal fremme vejlederes kendskab til andre landes uddannelses- og vejledningssystemer.

Endelig findes der en omfattende vejledning om støttemuligheder til at tage en hel uddannelse i udlandet på su.dk.

Post-brexít

I det nye Erasmus+ program er det muligt for de videregående uddannelsesinstitutioner at anvende op til 20 % af Erasmus+ mobilitetsmidlerne til udvekslingsaktiviteter uden for EU. Dette er blandt andet væsentligt i lyset af brexit og muliggør fortsat udvekslingsaktivitet med videregående uddannelsesinstitutioner i Storbritannien. Omfanget af udveksling til Storbritannien må dog samlet set forventes at blive mindre end tidligere. Det er en konsekvens af, at briterne har valgt ikke at deltage i Erasmus+ fremover.

Det er derfor oplagt, at danske studerende fremadrettet bør være mere åbne over for mulighederne i andre europæiske lande. Der er mange gode uddannelsesinstitutioner rundt omkring i Europa. Det vil også kunne give danske studerende muligheder for nye sprogkompetencer. I forlængelse heraf er det også en del af det nye Erasmus+ program at styrke adgangen til sproglæring i forbindelse med udvekslingsophold gennem de såkaldte OLS (Online Language Support) kurser.

SU og udlandsstipendium

I tillæg til udvekslingsaftaler har danske studerende gode muligheder for at gøre brug af både SU og udlandsstipendium, hvis de vælger at søge uddannelse i udlandet.

Hvis man læser på en videregående uddannelse i et nordisk land, gælder de samme vilkår som i Danmark i forhold til mulighederne for at modtage SU. Det vil sige, at man maksimalt kan modtage 70 klip, hvilket svarer til seks studieår. Studerende, der læser uden for Norden, kan maksimalt modtage SU i op til 4 studieår. Dertil kommer, at det er muligt at få et slutlån til de sidste 12 måneder af en uddannelse, når man har opbrugt sin almindelige SU. Ordningen spænder dermed ikke ben for, at langt de fleste, der læser en uddannelse uden for Norden, vil have mulighed for at færdiggøre uddannelsen med støtte gennem hele forløbet.

Derudover gælder det, at man som studerende på videregående uddannelser uden for Norden ikke kan få SU i en periode, hvor man er forsinket pga. ikke-beståede prøver, studieskift eller lignende. Det skyldes den begrænsede mulighed for at kontrollere de studerendes studieaktivitet i udlandet. Man kan dog ansøge om at få flere SU-klip, hvis forsinkelsen skyldes sygdom eller andre særlige forhold.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

I henvendelsen fra DSA spørges der til muligheden for at gøre fireårige bacheloruddannelser SU-berettigede i alle årene. Det er ikke i alle tilfælde muligt i dag, da der ikke gives SU til det første år, hvis niveauet svarer til en gymnasial uddannelse eller lignende almen uddannelse i Danmark. Der ydes altså kun støtte til den del af uddannelsen, der er på niveau med en bacheloruddannelse i Danmark.

Henvendelsen nævner også muligheden for at udvide udlandsstipendieordningen til bachelorniveau. Man kan få udlandsstipendium til et studieophold som led i en dansk uddannelse, f.eks. en dansk universitetsbachelor. Hvis der er tale om en hel udenlandsk uddannelse, skal uddannelsen være på kandidatniveau. Man kan modtage stipendiet i op til 2 år til en eller flere uddannelser. Udlandsstipendiet dækker de faktiske studieafgifter på den udenlandske uddannelse, dog højest det beløb, der svarer til de udgifter, som Danmark ville have haft ved at uddanne vedkommende i Danmark. Da studieafgiften i enkelte lande er højere end dette, suppleres ordningen af en mulighed for, at den studerende kan låne til helt eller delvist at betale den resterende studieafgift.

En udvidelse af udlandsstipendieordningen til også at omfatte udenlandske bacheloruddannelser vil være en meget stor udvidelse af ordningen og et brud med den hidtidige politiske intention siden ordningens indførelse i 2008 om, at stipendiet alene gives til uddannelser på kandidatniveau.

Andelen af de studerende på udvekslingsophold

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen offentliggør detaljeret statistik om studie- og praktikophold i udlandet (udveksling) på datavarehus.ufm.dk, som vurderes at være på tilsvarende niveau som hovedparten af de øvrige EU-lande. Der offentliggøres ikke systematisk oplysninger om danske studerende på en hel uddannelse i udlandet, men oplysninger herom oplyses ved konkrete henvendelser.

Dertil kommer, at der på Kommissionens hjemmeside offentliggøres årlige rapporter med statistik og analyser for anvendelsen af Erasmus+ i medlemsstaterne.

I henvendelsen fra DSA henvises der til OECD's opgørelser for udvekslingsophold. I den forbindelse er det væsentligt at være opmærksom på, at OECD's tal

kun omfatter ophold af mindst 3 måneders varighed og for netop fuldførte uddannelser. Uddannelses- og Forskningsstyrelsens egne tal omfatter studie- og praktikophold ned til en uges varighed og inkluderer også ophold på tidligere gennemførte uddannelser (eksempelvis bachelorniveau). De seneste tal fra 2019 viser, at andelen af studerende på de videregående uddannelser, der har et studie- eller praktikophold i udlandet, er på omkring 22 %.

Generelt vil jeg dog understrege, at jeg ikke nødvendigvis er så optaget af, hvor mange studerende der rejser ud, men mere hvad de studerende får ud af deres udlandsophold, og at udenlandsopholdet er med til at øge kvaliteten af den samlede uddannelse.

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**